



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 17. mája 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Zásada ekvivalencie – Zásada efektivity – Exekučné konanie na základe lízingovej zmluvy, ktorá je exekučným titulom – Námietka proti exekúcii – Vnútroštátna právna úprava, ktorá neumožňuje súdu rozhodujúcemu o tejto námietke overiť nekalú povahu podmienok exekučného titulu – Právomoc súdu rozhodujúceho o výkone exekučného titulu preskúmať *ex officio* prípadnú nekalú povahu podmienky – Existencia opravného prostriedku podľa všeobecného práva umožňujúca preskúmanie nekalej povahy uvedených podmienok – Požiadavka zloženia zábezpeky na odklad exekúcie“

Vo veci C-725/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť, Rumunsko) z 18. septembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 1. októbra 2019, ktorý súvisí s konaním:

IO

proti

Impuls Leasing România IFN SA,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (spravodajca) a I. Jarukaitis, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi a A. Kumin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. apríla 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Impuls Leasing România IFN SA, v zastúpení: N. M. Ionescu, avocată,

* Jazyk konania: rumunčina.

- rumunská vláda, v zastúpení: E. Gane, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: N. Ruiz García, C. Gheorghiu a M. Carpus Carcea, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi IO a spoločnosťou Impuls Leasing România IFN SA (ďalej len „ILR“) vo veci námietky proti exekúcii, ktorú podala žalobkyňa vo veci samej proti úkonom núteného výkonu týkajúcim sa lízingovej zmluvy.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 stanovuje, že „súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v [spotrebiteľských – *neoficiálny preklad*] zmluvách“.
- 4 Článok 6 ods. 1 tejto smernice uvádza:
„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“
- 5 Podľa článku 7 ods. 1 uvedenej smernice platí, že:
„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému [ďalšiemu – *neoficiálny preklad*] uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených [uzatváraných – *neoficiálny preklad*] so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Rumunské právo

- 6 Civilný sporový poriadok bol zmenený na základe Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (zákon č. 310/2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 134/2010 o Civilnom sporovom poriadku, ako aj ďalšie normatívne akty) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 1074) z 18. decembra 2018, ktorý nadobudol účinnosť 21. decembra 2018.

Keďže návrh na vykonanie exekúcie, o ktorý ide vo veci samej, bol podaný 26. marca 2019, upravujú ho ustanovenia tohto Civilného sporového poriadku v znení tohto zákona (ďalej len „zmenený Civilný sporový poriadok“).

- 7 Článok 24 zmeneného Civilného sporového poriadku stanovuje:
„Ustanovenia nového procesného zákona sa uplatňujú len na konania a exekúcie, ktoré začali po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.“
- 8 Článok 632 ods. 1 zmeneného Civilného sporového poriadku stanovuje:
„Exekúciu možno vykonať len na základe exekučného titulu.“
- 9 Článok 638 ods. 1 zmeneného Civilného sporového poriadku stanovuje:
„Pohľadávky alebo iné dokumenty, ktoré sú podľa zákona vykonateľné, sú tiež exekučnými titulmi a môžu byť predmetom exekúcie.“
- 10 Článok 638 ods. 2 zmeneného Civilného sporového poriadku stanovuje:
„Odklad výkonu exekučných titulov uvedených v odseku 1 bodoch 2 a 4 možno navrhnúť tiež v rámci žaloby vo veci, ktorej predmetom je ich zrušenie. Ustanovenia článku 719 sa uplatnia analogicky.“
- 11 Článok 713 ods. 2 zmeneného Civilného sporového poriadku stanovuje:
„Ak sa exekúcia vedie na základe iného exekučného titulu, než je rozhodnutie súdu, možno skutkové alebo právne dôvody týkajúce sa opodstatnenosti nároku z exekučného titulu uplatniť len v prípade, že zákon nestanovuje nijaký procesný opravný prostriedok na zrušenie tohto exekučného titulu, vrátane žaloby podľa všeobecného práva.“
- 12 V článku 8 Ordonanța Guvernului nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing (nariadenie vlády č. 51/1997 o lízingových operáciách a lízingových spoločnostiach) sa uvádza:
„Lízingové zmluvy, ako aj vecné a osobné zábezpeky, zriadené na účely zabezpečenia záväzkov prevzatých lízingovou zmluvou, predstavujú exekučné tituly.“
- 13 Článok 15 nariadenia vlády č. 51/1997 stanovuje:
„Ak nie je v zmluve stanovené inak, má prenajímateľ/poskytovateľ finančných prostriedkov v prípade, že nájomca/užívateľ nesplní svoju povinnosť zaplatiť nájomné v plnej výške počas dvoch po sebe nasledujúcich mesiacov počítaných od dátumu splatnosti stanoveného v lízingovej zmluve, právo odstúpiť od lízingovej zmluvy, a nájomca/užívateľ je povinný vrátiť tovar a zaplatiť všetky dlžné sumy do dátumu vrátenia podľa lízingovej zmluvy.“
- 14 Článok 10 písm. d) nariadenia vlády č. 51/1997 stanovuje:
„Nájomca/užívateľ sa zaväzuje zaplatiť všetky dlžné sumy v súlade s lízingovou zmluvou – nájomné, poistenie, dane a poplatky – vo výške a v lehotách stanovených v zmluve.“
- 15 Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (zákon č. 193/2000 o nekalých podmienkach v zmluvách uzatvorených medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi) prebral do rumunského práva smernicu 93/13.

16 Podľa článku 1 zákona č. 193/2000:

„1. Každá zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom o predaji tovaru alebo poskytnutí služieb musí obsahovať jasné zmluvné podmienky, ktoré nevedú k nedorozumeniam a sú zrozumiteľné aj bez toho, aby boli potrebné osobitné znalosti.

2. V prípade výkladových pochybností niektorých zmluvných podmienok sa musia tieto podmienky vykladať v prospech spotrebiteľa.

3. Predajcovia alebo dodávatelia nesmú zahrnúť do spotrebiteľských zmlúv nekalé podmienky.“

17 Článok 2 zákona č. 193/2000 stanovuje:

„1. ‚Spotrebiteľ‘ znamená akúkoľvek fyzickú osobu alebo skupinu fyzických osôb tvoriacich združenie, ktorá na základe zmluvy spadajúcej do pôsobnosti tohto zákona koná s cieľom vzťahujúcim sa k jej obchodnej, priemyselnej, výrobnjej alebo remeselnej činnosti alebo výkonu jej slobodného povolania.

2. ‚Predajca alebo dodávateľ‘ znamená akúkoľvek oprávnenú fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá na základe zmluvy spadajúcej do pôsobnosti tohto zákona koná s cieľom vzťahujúcim sa k jej obchodnej, priemyselnej, výrobnjej alebo remeselnej činnosti alebo odbornej činnosti, ako aj akúkoľvek osobu konajúcu s rovnakým cieľom v mene a na účet tejto osoby.“

18 Článok 4 zákona č. 193/2000 stanovuje:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola dohodnutá priamo so spotrebiteľom, sa považuje za nekalú, ak sama osebe alebo v spojení s inými ustanoveniami zmluvy vyvoláva v rozpore s požiadavkami dobrej viery značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

2. Zmluvná podmienka sa považuje za takú, ktorá nebola dohodnutá priamo so spotrebiteľom, ak bola vypracovaná bez toho, aby mal spotrebiteľ možnosť ovplyvniť jej obsah, ako je to v prípade vzorových zmlúv alebo všeobecných predajných podmienok používaných obchodníkmi pôsobiacimi na dotknutom trhu tovarov alebo služieb.

3. Skutočnosť, že niektoré časti zmluvných podmienok alebo len jedna z podmienok boli dohodnuté priamo so spotrebiteľom, nevylučuje uplatnenie ustanovení tohto zákona na zvyšnú časť zmluvy, pokiaľ z celkového posúdenia zmluvy vyplýva, že zmluva bola jednostranne vopred stanovená predajcom alebo dodávateľom. Ak predajca alebo dodávateľ tvrdí, že vzorová podmienka bola dohodnutá priamo so spotrebiteľom, je povinný túto skutočnosť preukázať.

4. Príloha, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto zákona, obsahuje exemplifikatívny zoznam podmienok, ktoré sa považujú za nekalé.

5. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto zákona, nekalá povaha zmluvnej podmienky sa posudzuje v závislosti od:

a) povahy tovarov alebo služieb, ktoré sú predmetom zmluvy v čase jej uzavretia;

b) všetkých skutočností, ktoré viedli k uzavretiu zmluvy;

c) ostatných podmienok zmluvy alebo ostatných zmlúv, od ktorých táto zmluva závisí.

6. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani na definíciu hlavného predmetu zmluvy alebo na spôsobilosť uspokojiť požiadavky týkajúce sa ceny a platobných podmienok na jednej strane, ani na tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ sú tieto podmienky zrozumiteľné.“

19 Podľa článku 6 zákona č. 193/2000:

„Nekalé zmluvné podmienky zahrnuté do zmluvy, ktorých nekalá povaha bola zistená osobne alebo prostredníctvom oprávnených orgánov, nemajú voči spotrebiteľovi účinky a zmluva je so súhlasom spotrebiteľa naďalej platná len vtedy, ak je to po odstránení uvedených zmluvných podmienok možné.“

20 Príloha k zákonu č. 193/2000 v odseku 1 písm. i) stanovuje:

„Za nekalé podmienky sa považujú zmluvné ustanovenia, ktoré zaväzujú spotrebiteľa, ktorý si neplní svoje zmluvné povinnosti, zaplatiť neprimerane vysokú náhradu škody vo vzťahu ku škode, ktorú utrpel predajca alebo dodávateľ.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 21 IO uzavrela 20. augusta 2008 so spoločnosťou ILR lízingovú zmluvu na dobu 48 mesiacov, ktorá sa týkala motorového vozidla s hodnotou bez dane z pridanej hodnoty (DPH) vo výške 7 810,94 eura. Z ustanovení tejto zmluvy vyplýva, že financovaná hodnota bola 6 248,75 eura, že úroková sadzba bola stanovená na 8,25 %, že poplatok za poskytnutie úveru vo výške 4 % predstavoval 312,44 eura a že poplatky za správu boli 5 eur mesačne. Táto zmluva stanovovala, že v prípade nesplnenia zmluvných povinností môže poskytovateľ lízingu buď podať návrh na nútený výkon znejúci na splnenie povinností, ktoré boli zmluvne uložené lízingovému nájomcovi, spolu so zaplatením náhrady škody a úrokov, alebo prijať kumulatívne či alternatívne všetky opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné, alebo zmluvu vypovedať bez predchádzajúcej výzvy alebo potrebných doplňujúcich formalít, bez toho, aby sa konalo súdne alebo rozhodcovské konanie, s povinnosťou nahradiť škody a úroky.
- 22 Keďže IO už nebola schopná platiť stanovené lízingové splátky, došlo 7. decembra 2009 k vypovedaniu predmetnej lízingovej zmluvy. Dňa 19. marca 2010 bolo dotknuté motorové vozidlo na základe exekučného titulu, ktorý predstavovala táto zmluva, vrátené spoločnosti ILR a následne bolo 29. júna 2010 predané za sumu 5 294,12 eura vrátane DPH.
- 23 Po vypovedaní zmluvy ILR podala 15. októbra 2010 návrh na vykonanie exekúcie na sumu 12 592,32 rumunských lei (RON) (približne 2 547 eur) s cieľom vymôcť pohľadávky na základe exekučného titulu, konkrétne nezaplatené faktúry za nájomné, súdne poplatky, pokuty, kurzové rozdiely, poistenie a náklady spojené s vymáhaním.
- 24 Dňa 28. marca 2013 ILR podala proti IO návrh na pokračovanie exekúcie na sumu 70 601,12 RON (približne 14 280 eur). Občianskoprávnym rozsudkom z 13. novembra 2015 vydaným Judecătoria Sectorului 1 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 1, Bukurešť, Rumunsko) bolo potvrdené zaistenie voči poddlžníkovi.
- 25 Dňa 16. novembra 2016 bola rozhodnutím súdneho exekútora zastavená exekúcia, keďže majetok IO nezahŕňal majetok, ktorý by mohol byť zabavený.

- 26 Dňa 26. marca 2019 ILR podala ďalší návrh na vykonanie exekúcie proti IO s cieľom dosiahnuť zaplatenie pohľadávky vo výške 137 502,84 RON (približne 27 900 eur), ktorá predstavuje sumu vystavených a nezaplatených daňových faktúr, penále za omeškanie, zvyšnú časť financovanej a nevrátenej istiny, dlhov vyplývajúcich z nesplnenia zmluvných povinností, ako aj nákladov spojených s vymáhaním.
- 27 Uznesením z 12. apríla 2019 Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť, Rumunsko) schválil nútený výkon vo výške požadovanej sumy zvýšenej o náklady na výkon rozhodnutia, ktoré boli následne stanovené na základe aktu súdneho exekútora vo výške 8 719,29 RON (približne 1 764 eur).
- 28 Dňa 24. mája 2019 IO podala námietku proti exekúcii. Na podporu svojej námietky uviedla, že trojročná premlčacia lehota, počas ktorej ILR mohla podať návrh a dosiahnuť výkon rozhodnutia na základe exekučného titulu spočívajúceho v lízingovej zmluve, začala plynúť v roku 2010, keď prestala platiť lízingové splátky, a uplynula v deň, keď ILR podala druhý návrh na vykonanie exekúcie. Pripomína tiež, že v súvislosti s pôvodnou financovanou sumou vo výške 6 248,75 eura, z ktorej veľkú časť uhradila v období rokov 2008 až 2010, ILR podala v roku 2019 druhý návrh na vykonanie exekúcie na sumu približne 30 000 eur.
- 29 ILR namieta, že má určitú, splatnú a vymáhateľnú pohľadávku voči IO, ktorá sa skladá zo zvyšnej časti istiny financovanej ku dňu vypovedania lízingovej zmluvy, úrokov, penále za omeškanie, sumy poistného zaplateného poisťovateľovi, poplatku za vymáhanie a sumy nezaplatených faktúr, pričom od tejto pohľadávky bola odpočítaná suma kúpnej ceny vozidla, ktoré bolo predmetom lízingovej zmluvy.
- 30 Vnútroštátny súd uvádza, že lízingová zmluva, na základe ktorej bolo proti IO začaté exekučné konanie, obsahuje určité podmienky, ktoré možno považovať za nekalé podľa zákona č. 193/2000, ktorým bola do rumunského práva prebratá smernica 93/13. Vysvetľuje, že podľa článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku, v znení pred jeho novelizáciou zákonom č. 310/2018, mohol vnútroštátny súd preskúmať nekalú povahu zmluvných podmienok v lízingových zmluvách v rámci námietky proti exekúcii, ak neexistoval osobitný procesný opravný prostriedok na ich zrušenie. Naproti tomu podľa článku 713 ods. 2 tohto zmeneného poriadku uplatniteľného na spor vo veci samej môže tento súd teraz skúmať nekalú povahu týchto zmluvných podmienok len vtedy, ak neexistuje nijaký procesný prostriedok na zrušenie týchto zmlúv, vrátane žaloby podľa všeobecného práva. Zákon č. 193/2000 však v súčasnosti ponúka spotrebiteľom možnosť podať žalobu podľa všeobecného práva, v rámci ktorej môže vnútroštátny súd preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok.
- 31 Vnútroštátny súd však poznamenáva, že v súlade so zásadou efektivity vnútroštátne mechanizmy núteného výkonu nesmú v praxi znemožňovať alebo nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré spotrebiteľom priznáva právo Únie. Účinnú ochranu týchto práv pritom možno zaručiť len pod podmienkou, že vnútroštátny procesný systém umožňuje *ex offico* preskúmanie potenciálne nekalej povahy zmluvných podmienok v rámci samotného exekučného konania. Existuje teda pochybnosť o zlučiteľnosti článku 713 ods. 2 zmeneného Civilného sporového poriadku so smernicou 93/13, keďže spotrebiteľia sú nútení podať žalobu podľa všeobecného práva bez toho, aby mali možnosť uplatniť práva, ktoré im táto smernica priznáva, pokiaľ podajú námietky proti exekúcii.

32 Za týchto podmienok Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa smernica 93/13/EHS vzhľadom na zásadu efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je platná rumunská právna úprava o podmienkach prípustnosti námietok proti exekúcii – článok 713 ods. 2 [zmeneného] Civilného sporového poriadku... –, ktorá neumožňuje súdu, aby v konaní o námietke proti exekúcii preskúmal *ex offio* alebo na základe návrhu spotrebiteľa, či podmienky lízingovej zmluvy, ktorá predstavuje exekučný titul, majú nekalú povahu, z dôvodu, že existuje inštitút žaloby podľa všeobecného práva, v rámci ktorej zmluvy uzavreté medzi ‚spotrebiteľom‘ a ‚predajcom alebo dodávateľom‘ môžu byť preskúmané z hľadiska existencie nekalých podmienok v zmysle uvedenej smernice?“

O právomoci Súdneho dvora

33 ILR namieta nedostatok právomoci Súdneho dvora rozhodnúť o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania z dôvodu, že tento návrh sa týka výkladu vnútroštátneho práva.

34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry má v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, výlučne vnútroštátny súd právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav sporu vo veci samej, ako aj vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo (rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 76 a citovaná judikatúra). V rámci takéhoto konania sa však právomoc Súdneho dvora obmedzuje iba na skúmanie ustanovení práva Únie (rozsudok z 11. júla 2018, Somoza Hermo a Ilunió Seguridad, C-60/17, EU:C:2018:559, bod 44).

35 O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci.

36 Stačí totiž konštatovať, že vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora na výklad smernice 93/13, aby mohol rozhodnúť spor týkajúci sa zmluvy, ktorá bola uzatvorená medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

37 Z toho vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O prejudiciálnej otázke

38 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia, na ktorý bola podaná námietka proti exekúcii na základe lízingovej zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, ktorá predstavuje exekučný titul, posúdil *ex offio* alebo na základe návrhu nekalú povahu podmienok tejto zmluvy z dôvodu, že existuje inštitút žaloby podľa všeobecného práva, v rámci ktorej môže nekalú povahu podmienok takejto zmluvy preskúmať súd, ktorý túto žalobu prejednáva.

39 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je systém ochrany zavedený smernicou 93/13 založený na myšlienke, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (pozri najmä rozsudok z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 40 a citovanú judikatúru).

- 40 Vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú záväzné pre spotrebiteľa. Ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri najmä rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, body 53 a 55, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 41).
- 41 Za týchto okolností Súdny dvor už viackrát rozhodol, že vnútroštátny súd má *ex offico* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (rozsudky zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatúra; z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 58, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 43).
- 42 Okrem toho smernica 93/13, ako vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 44 a citovaná judikatúra).
- 43 Aj keď Súdny dvor už opakovane a s prihliadnutím na požiadavky článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 vymedzil spôsob, akým má vnútroštátny súd zabezpečiť ochranu práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že právo Únie v zásade neharmonizuje postupy uplatniteľné na skúmanie údajne nekalej povahy zmluvnej podmienky a že tieto postupy teda patria do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie), a že nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých právom Únie (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, body 45 a 46, ako aj citovanú judikatúru).
- 44 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba uviesť, že Súdny dvor nemá dispozíciu nijakú informáciu, ktorá by mohla vyvolávať pochybnosti o súlade dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy s touto zásadou.
- 45 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba uviesť, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti, ako aj v prípade potreby na zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania (rozsudok z 22. apríla 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53). Špecifiká konaní však nemôžu predstavovať skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť právnu ochranu, ktorá musí byť spotrebiteľom poskytnutá na základe ustanovení smernice 93/13 (rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 50 a citovaná judikatúra).
- 46 Okrem toho Súdny dvor spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, najmä pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany potvrdenú v článku 7 ods. 1 tejto smernice a zakotvenú tiež v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, ktorá sa

- uplatňuje najmä na definíciu procesných podmienok žalôb založených na takýchto právach (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29 a citovanú judikatúru).
- 47 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že pri neexistencii účinného preskúmania potenciálnej nekalej povahy podmienok predmetnej zmluvy nemožno zaručiť dodržanie práv priznaných smernicou 93/13 (rozsudok zo 4. júna 2020, Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 48 Z toho vyplýva, že podmienky stanovené vnútroštátnym právom, na ktoré odkazuje článok 6 ods. 1 smernice 93/13, teda nemôžu mať vplyv na podstatu práva, ktoré spotrebiteľom priznáva toto ustanovenie, nebyť viazaný podmienkou, ktorá bola vyhlásená za nekalú (rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 71, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 51).
- 49 Ako už Súdny dvor pripomenul, účinnú ochranu práv spotrebiteľov vyplývajúcich z tejto smernice tak možno zaručiť iba pod podmienkou, že vnútroštátny procesný systém umožňuje v rámci konania o vydaní platobného rozkazu alebo v rámci konania o výkone platobného rozkazu *ex offio* preskúmanie potenciálnej nekalej povahy zmluvných podmienok uvedených v predmetnej zmluve (pozri najmä rozsudky z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, bod 46, ako aj z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 44).
- 50 V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieval, že v prípade, ak v štádiu výkonu platobného rozkazu nie je stanovené, aby súd *ex offio* preskúmal potenciálne nekalú povahu podmienok obsiahnutých v dotknutej zmluve, vnútroštátna právna úprava sa musí považovať za právnu úpravu, ktorá môže narušiť účinnosť ochrany požadovanej smernicou 93/13, ak neupravuje takéto preskúmanie v štádiu vydania platobného rozkazu alebo ak je takéto preskúmanie stanovené jedine v štádiu odporu proti vydanému platobnému rozkazu, ak existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ nepodá požadovaný odpor buď z dôvodu osobitne krátkej lehoty stanovenej v tejto súvislosti, alebo vzhľadom na trovy, ktoré by vznikli v dôsledku podania žaloby v porovnaní s výškou sporného dlhu, alebo z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava nestanovuje povinnosť, aby mu boli oznámené všetky informácie potrebné na to, aby mohol určiť rozsah svojich práv (rozsudok z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 51 Súdny dvor tiež rozhodol, že táto smernica sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá neumožňuje súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou preskúmať *ex offio* alebo na návrh spotrebiteľa nekalú povahu podmienky, ktorá je obsiahnutá v zmluve, z ktorej vyplýva tento vymáhaný dlh a ktorá je podkladom pre exekučný titul, ani prijať predbežné opatrenia, predovšetkým odložiť nútený výkon, ak je prijatie takýchto opatrení nevyhnutné na zaručenie plnej účinnosti konečného rozhodnutia súdu rozhodujúceho v príslušnom určovací konaní, ktorý je príslušný overiť nekalú povahu tejto podmienky (uznesenie zo 14. novembra 2013, Banco Popular Español a Banco de Valencia, C-537/12 a C-116/13, EU:C:2013:759, bod 60, ako aj rozsudok zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 28).

- 52 V konaní vo veci samej zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátny súd uznesením z 12. apríla 2019 schválil nútený výkon exekučného titulu, ktorým bola predmetná zmluva. Okrem toho sa zdá, že prípadná nekalá povaha podmienok tejto zmluvy nebola predmetom nijakého predchádzajúceho súdneho preskúmania.
- 53 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania pritom vyplýva, že článok 713 ods. 2 zmeneného Civilného sporového poriadku už neumožňuje súdu rozhodujúcemu o nariadení výkonu rozhodnutia v rámci námietky proti exekúcii preskúmať, či už *ex offio*, alebo na návrh spotrebiteľa, nekalú povahu podmienok lízingovej zmluvy, ktorá predstavuje exekučný titul, pretože toto preskúmanie môže vykonať súd rozhodujúci vo veci samej v rámci konania o žalobe podľa všeobecného práva, na ktoré sa nevzťahuje nijaká lehota, keďže uvedený sudca má právomoc odložiť exekučné konanie podľa zákona č. 193/2000.
- 54 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v bode 61 rozsudku z 26. júna 2019, Addiko Bank (C-407/18, EU:C:2019:537), Súdny dvor dospel k záveru, že skutočnosť, že podľa vnútroštátneho práva nemôže prípadnú nekalú povahu podmienok obsiahnutých v zmluve o hypotekárnom úvere uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom preskúmať súd, ktorému bol predložený návrh na nútený výkon exekučného titulu, ktorým je takáto zmluva, ale preskúmať ju môže až následne a prípadne súd rozhodujúci vo veci samej, na ktorý spotrebiteľ podal žalobu o neplatnosť takýchto nekalých podmienok, zjavne nestačí na zaistenie plnej účinnosti ochrany spotrebiteľa, ktorú sleduje smernica 93/13.
- 55 Súdny dvor sa totiž domnieval, že v prípade, že sa exekučné konanie skončí pred vyhlásením rozhodnutia súdu rozhodujúceho vo veci samej, ktorým sa konštatuje nekalá povaha zmluvnej podmienky, na základe ktorej bola táto exekúcia nariadená, a v dôsledku toho k neplatnosti tohto konania, toto rozhodnutie by umožňovalo zaručiť uvedenému spotrebiteľovi len ochranu *a posteriori* spočívajúcu v náhrade škody, ktorá by sa ukázala ako neúplná a nedostatočná, a nepredstavovala by primeraný ani účinný prostriedok na ukončenie používania tejto podmienky, a to na rozdiel od toho, čo stanovuje článok 7 ods. 1 smernice 93/13 (uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București a Secapital, C-75/19, neuvverejnené, EU:C:2019:950, bod 32, ako aj citovaná judikatúra).
- 56 Je síce pravda, že na rozdiel od skutkových a procesných okolností vo veciach Banco Popular Español a Banco de Valencia, ako aj Sánchez Morcillo a Abril García, ktoré viedli k vydaniu uznesenia zo 14. novembra 2013 (C-537/12 a C-116/13, EU:C:2013:759), a rozsudku zo 17. júla 2014 (C-169/14, EU:C:2014:2099), v rámci ktorých vnútroštátne právo neumožňovalo súdu prijať predbežné opatrenia dovtedy, kým sa meritórne nepreskúmajú zmluvné podmienky, má v prejednávanej veci súd rozhodujúci o žalobe vo veci samej, ktorá sa odlišuje od žaloby týkajúcej sa exekučného konania, možnosť uvedené konanie prerušiť.
- 57 Z pripomienok Komisie, ktoré rumunská vláda nespochybnila, však vyplýva, že v rámci tejto samostatnej žaloby podanej na súd rozhodujúci vo veci samej je spotrebiteľ, ktorý navrhuje prerušenie exekučného konania, povinný zložiť zábezpeku, ktorá sa vypočíta na základe hodnoty predmetu žaloby.
- 58 V tejto súvislosti z judikatúry citovanej v bode 50 tohto rozsudku vyplýva, že trovy, ktoré by vznikli v dôsledku podania žaloby v porovnaní s výškou sporného dlhu, nemôžu spotrebiteľa odradiť od toho, aby sa obrátil na súd na účely preskúmania potenciálne nekalej povahy zmluvných

podmienok (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 54; z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, body 52 a 54, ako aj z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 46).

- 59 Je pritom pravdepodobné, že dlžník v omeškaní s platením nemá k dispozícii dostatočné finančné prostriedky na zloženie požadovanej zábezpeky (rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 60). Platí to o to viac v prípade, keď, ako uviedol generálny advokát v bode 58 svojich návrhov, hodnota predmetu podaných žalôb značne presahuje, ako to zrejme je v prejednávanej veci, celkovú hodnotu zmluvy.
- 60 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia, na ktorý bola podaná námietka proti exekúcii, posúdil *ex offico* alebo na návrh spotrebiteľa nekalú povahu podmienok zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, ktorá je exekučným titulom, pokiaľ súd rozhodujúci vo veci samej, na ktorý môže byť podaná samostatná žaloba podľa všeobecného práva na účely preskúmania potenciálne nekalej povahy podmienok takejto zmluvy, je oprávnený prerušiť exekučné konanie dovtedy, kým nerozhodne vo veci samej, len vtedy, ak je zložená zábezpeka, ktorej výška môže odradiť spotrebiteľa od toho, aby takúto žalobu podal a zotrval na nej.

O trovách

- 61 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia, na ktorý bola podaná námietka proti exekúcii, posúdil *ex offico* alebo na návrh spotrebiteľa nekalú povahu podmienok zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, ktorá je exekučným titulom, pokiaľ súd rozhodujúci vo veci samej, na ktorý môže byť podaná samostatná žaloba podľa všeobecného práva na účely preskúmania potenciálne nekalej povahy podmienok takejto zmluvy, je oprávnený prerušiť exekučné konanie dovtedy, kým nerozhodne vo veci samej, len vtedy, ak je zložená zábezpeka, ktorej výška môže odradiť spotrebiteľa od toho, aby takúto žalobu podal a zotrval na nej.

Podpisy